

Centraal Planbureau

Subsidiariteit

George Gelauff

WRR seminar

Competence creep revisited

Verdrag van Maastricht (1992), artikel 3B

- De Gemeenschap handelt binnen de grenzen van de haar door dit Verdrag verleende bevoegdheden en toegewezen doelstellingen.
- Op gebieden die niet onder haar exclusieve bevoegdheid vallen, treedt de Gemeenschap, overeenkomstig het **subsidiariteitsbeginsel**, slechts op indien en voor zover de doelstellingen van het overwogen optreden niet voldoende door de Lid-Staten kunnen worden verwezenlijkt en derhalve vanwege de omvang of de gevolgen van het overwogen optreden beter door de Gemeenschap kunnen worden verwezenlijkt.
- Het optreden van de Gemeenschap gaat niet verder dan wat nodig is om de doelstellingen van dit Verdrag te verwezenlijken.

Subsidiariteit: de basisafruil

- Welwillende en perfecte overheid
  - geen eigen doelstellingen of invloed van lobby's
- Wat is het optimale niveau om beleid te voeren?

Decentralisatie	< == >	Centralisatie
aansluiten bij voorkeuren		schaalvoordelen
		grensoverschrijdende externaliteiten

Imperfecte overheid: meer decentralisatie

- Leviathan: overheid streeft eigen doelen na
  - Decentrale overheid beter aansprakelijk
- Lobby: onbepaald
- Beleidsleren uit decentrale diversiteit: experimenteren
- Imperfecte besluitvorming op centraal niveau: decentralisatie
  - uitruil: als jij iets doet voor mij doe ik iets voor jou
  - lidstaat haalt zo veel mogelijk uit EU budget

Complementariteit

- (De-)centralisatie in ene dimensie invloed op andere dimensie
  - bv EMU $\Leftrightarrow$ begrotingsbeleid
  - Interne markt $\Leftrightarrow$ aparte beleidsterreinen
- Gevolgen
  - Complexer: theoretisch moeilijk te analyseren
  - Belangrijker: verdergaande gevolgen dan initiële beleidsterrein
- Meenemen in kosten baten analyse van centralisatie
  - Gemakkelijker gezegd dan gedaan

Toepasbaarheid

- De duivel zit in het detail
  - karakteristieken specifiek beleidsterrein
  - complexe interacties tussen schaal en externaliteiten
  - bv hoger onderwijs
- Niet altijd eenduidige uitspraak: afruilen
- Theorie, heel weinig empirie
  - empirie ontbreekt regelmatig bij basistoets
  - en zeker bij imperfecte overheid argumenten
- Complementariteit: theoretisch zeer complex

Voorbeelden: minder EU

- Landbouwbeleid
  - EU: marktordening en grensoverschrijdende agri-milieukwesties
  - Geen EU: landelijke ontwikkeling en inkomensteun
- Regionaal beleid: structuurfondsen
  - EU alleen arme regio's in arme lidstaten
  - Geen EU: arme regio's in rijke lidstaten

Conclusies toets op subsidiariteit

- Basis: voorkeuren $\Leftrightarrow$ schaal / grensoverschrijdende externaliteiten
- Imperfecte overheid: meer argumenten voor decentralisatie
- Complementariteit: toets zeer complex, maar ook zeer belangrijk
- Geen generieke uitspraken: karakteristiek beleidsterrein cruciaal
- Soms voldoende om minder EU te onderbouwen
- Voordeel: alle argumenten op tafel